

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Cees Wilkeshuisschool

Kwaliteitsonderzoek

vroegschoolse educatie

Datum vaststelling: 15 mei 2019

Samenvatting

De inspectie heeft op 6 november 2018 een onderzoek uitgevoerd in groep 1 en 2 van de Cees Wilkeshuisschool, als onderdeel van Brede School De Zandweerd. De reden voor dit onderzoek is dat de gemeente waarin de basisschool is gevestigd, meedoet aan een pilot. In deze pilot *Herijken toezicht op voor- en vroegschoolse educatie (vve) en kinderopvang* onderzoeken we onder andere of de gemeente en de kinderopvangorganisaties zicht hebben op de kwaliteit van de locaties en of zij zorgen voor verbetering van de kwaliteit. Met locaties bedoelen we kinderdagverblijven en de groepen 1 en 2 van basisscholen. Daarom hebben we op meerdere locaties in de gemeente Deventer een onderzoek uitgevoerd. Aan de gemeente versturen we een afschrift van dit rapport.

Wat gaat goed?

In de groepen 1 en 2 leren de kleuters wat goed is voor hen: de school heeft voor hen een goed aanbod. Ze leren bijvoorbeeld veel woorden die in de Nederlandse taal belangrijk zijn. Er is veel aandacht voor het rekenonderwijs voor de kleuters. Ook leren ze sociale en emotionele vaardigheden.

De leraren van de kleutergroepen hebben in beeld hoe de leerlingen zich ontwikkelen. Ze volgen deze ontwikkelingen en passen het onderwijs daarbij aan.

Als dat nodig is, zorgen de intern begeleider en de leraren dat de kleuters extra ondersteuning krijgen. We hebben gezien dat dat op tijd gebeurt en dat de ouders daarbij worden betrokken.

De directie en de leraren van de school weten zelf wat belangrijk is voor goed kleuteronderwijs. De leraren volgen bijvoorbeeld scholing of er is coaching voor ze, om beter les te kunnen geven.

Er zijn veel verschillende partijen waar de school contact mee heeft om te zorgen voor zo goed mogelijk onderwijs. Ouders zijn belangrijk voor de school.

Ook met de kinderopvangorganisatie, die in hetzelfde gebouw peutergroepen heeft, is goed contact. De pedagogisch medewerkers en de leraren kennen elkaar en voor de peuters is een warme overdracht naar groep 1.

**Bestuur: Openbaar Primair
Onderwijs Deventer**
Bestuursnummer: 41862

School: Cees Wilkeshuisschool

Totaal aantal leerlingen: 220

Totaal aantal leerlingen in de groepen
1 en 2: 54

Percentage gewichtenleerlingen op
de school 1 oktober 2017: 25%

BRIN: 15LC

Wat kan beter?

Zoals we hierboven beschreven, werken de leraren van de kleutergroepen hard. Van wat zij doen en bereiken (de leerprocessen en de leerresultaten) is in de jaarlijkse schoolgids, of in andere documenten, maar weinig te vinden. Dat kan beter.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op 6 november 2018 bij groep 1 en 2 van de Cees Wilkeshuisschool. De locatie waar de voor- en voegschoolse educatie wordt uitgevoerd, heet ook wel Brede School Zandweerd.

Werkwijze

Wij vormen onze oordelen door de onderwijspraktijk van groep 1 en 2 school te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse Educatie en Primair Onderwijs. In de tabel hieronder is te zien welke standaarden we hebben onderzocht.

Standaarden voor de vroegschool	Onderzocht
Onderwijsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Didactisch handelen	•
OP4 (Extra) ondersteuning	•
OP6 Samenwerking	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd in de groepen 1 en 2, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met een aantal ouders, de leraren van groep 1 en 2, de interne begeleider en de directie van de Cees Wilkeshuisschool.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de directie van de school en een vertegenwoordiger van het schoolbestuur, Openbaar Primair Onderwijs Deventer.

Bij dit gesprek waren ook vertegenwoordigers van de partner van de Cees Wilkeshuisschool in Brede School Zandweerd betrokken, namelijk de clustermanager en de divisie manager van Sam&Ko. Sam&abeltje ressorteert onder Sam&Ko, de kinderopvangorganisatie die op haar beurt onderdeel is van welzijnsorganisatie Raster in Deventer.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Onvoldoende
 - Voldoende
 - Goed
-

2 . Context en conclusie van dit onderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de context waarbinnen basisschool Cees Wilkeshuis werkt aan de vroegschoolse educatie. Daarnaast geven we de belangrijkste conclusies weer van ons onderzoek in groepen 1 en 2 van de Cees Wilkeshuisschool.

Context

Algemeen

De Cees Wilkeshuisschool maakt onderdeel uit van Brede School De Zandweerd in Deventer. Samen met een aantal partners, waaronder de buitenschoolse opvang en de peutergroepen van Sam&abeltje, die zijn gevestigd in hetzelfde gebouw, wil deze Brede School een veelzijdige voorziening zijn voor kinderen. In de uitvoering van de voor- en vroegschoolse educatie werken de Cees Wilkeshuisschool en Sam&abeltje (door ouders en de school ook wel 'peuterspelen' genoemd) voor dezelfde doelgroep.

Tot 2016 werkte de Cees Wilkeshuisschool samen met Sam&Ko, aan een door de gemeente gefaciliteerde 3+groep waar peuters een intensief vve-aanbod kregen. In deze 3+groep werkten een leraar en een pedagogisch medewerker samen in een peutergroep aan een solide doorgaande lijn naar de basisschool. De samenwerking tussen de leraren van groep 1 en 2 en de pedagogisch medewerkers van de peutergroepen was sterk.

Deze 3+groep werd door beide partijen als effectief ervaren omdat de peuters probleemloos doorstroomden naar de kleutergroepen. Bovendien waren er ook vierjarigen die in deze 3+groep terecht konden om passend aanbod te krijgen, als daar reden voor was. Er was immers een bevoegde leraar aanwezig in deze groep. De 3+groep is echter wegbezuinigd vanaf 2017. Dat heeft geleid tot vermindering van de ooit gerealiseerde kwaliteit, aldus verschillende betrokkenen met wie we spraken (leraren, directie en intern begeleider van de school en ouders).

Twee groepen

In de (twee) kleutergroepen van de Cees Wilkeshuisschool zitten merendeels leerlingen die voldoen aan de vve-doelgroepdefinitie. De doelgroepdefinitie van de gemeente Deventer is ruimer dan die waarmee een leerling 'met een gewicht' voldoet. De groepen 1 en 2 zijn grote groepen (van ieder 27 leerlingen). De kenmerken van de leerlingen- en ouderpopulatie vragen van de leraar specifieke vaardigheden.

Conclusie

Onze conclusie is dat de vroegschoolse educatie aan de Cees Wilkeshuisschool in voldoende mate uitvoering krijgt. Dat heeft, zo maakten wij op uit de gesprekken met de directie, de intern begeleider en de leraren, te maken met de wijze waarop iedereen zich inzet om tot de beste resultaten te komen. Tegelijk zien we ook dat er aandachtspunten liggen in de wijze waarop de ontwikkelingen vorm krijgen rond de voor- en vroegschoolse educatie.

Alle medewerkers en ook de ouders met wie we spraken op de dag van ons onderzoek, gaven aan dat de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie heeft ingeboet sinds de bezuinigingen die de gemeente Deventer uitvoerde met het opheffen van de 3+groep. De gezamenlijke focus op vve en de daadkracht, die ooit goed merkbaar was, is beduidend minder geworden.

De school signaleert daarnaast een verandering in de kenmerken van de instromende leerlingenpopulatie van de laatste jaren. In de kwaliteitszorg zijn echter geen gegevens te vinden die dit onderbouwen of (onderwijskundige) plannen die de school kan uitvoeren om de veranderende leerlingpopulatie toch optimaal tot leren te brengen.

Een andere conclusie die tijdens het eindgesprek werd getrokken, aan het einde van de onderzoeksdag, is dat alle partijen, ook op gemeentelijk niveau, elkaar nodig hebben om gezamenlijk te komen tot nieuwe en gerichte doelen en activiteiten in de voor- en vroegschoolse educatie.

3. Resultaten van het onderzoek in de groepen 1 en 2

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de oordelen en de resultaten van het onderzoek in groep 1 en 2 van de Cees Wilkeshuisschool.

3.1. Onderwijsproces in de vroegschoolse educatie

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod			✓
OP2 Zicht op ontwikkeling		•	
OP3 Didactisch handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning		•	
OP6 Samenwerking		•	

In de groepen 1 en 2 is een goed onderwijsaanbod (OP1)

We beoordelen het aanbod in de kleutergroepen als goed. Het onderwijsaanbod gaat uit van wat, gezien de kenmerken van de leerlingen, noodzakelijk is. Het taalbeleidsplan onderbouwt deze keuzes.

De leraren in de kleutergroepen werken met de SLO-doelen om hun aanbod te plannen. Zij gebruiken, naast een kleuterprogramma, een geïntensiveerd aanbod voor de woordenschatverwerving. Daarvoor zijn onderlinge afspraken gemaakt. Een voorbeeld daarvan is hoe de leraren met elkaar hebben besloten om de praatplaten beter te gebruiken. Voor rekenen-wiskunde zijn eveneens keuzes gemaakt om het aanbod te intensiveren. Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling hebben de leraren een expliciet aanbod, waarmee zij aansluiten bij wat de school voorstaat. In de kleuterlokalen is de leeromgeving rijk en uitdagend ingericht, waarbij duidelijk is welke thema's of leerdoelen aan de orde zijn.

Ten slotte noemen we coöperatief leren. In onze observaties zagen we hoe een leraar in een kleutergroep coöperatieve werkvormen als een vanzelfsprekend onderdeel van het onderwijsaanbod realiseerde. Leerdoelen lagen hier in het leren samenwerken, samen verantwoordelijk zijn voor wat we doen en leren spreken met en luisteren naar elkaar.

De leraren hebben zicht op de ontwikkeling van de leerlingen (OP2)

Deze standaard beoordelen we als voldoende. De leraren gebruiken een observatie-instrument waarmee zij de leerlingen volgen in hun ontwikkelingen en vorderingen. Dit instrument geeft mogelijkheden

voor een vroegtijdige signalering. Ook nemen zij landelijk genormeerde toetsen af om na te gaan of de ontwikkeling verloopt conform de verwachtingen.

De gegevens die de leraren op deze wijze verzamelen, gebruiken zij om keuzes te maken voor de planning van het dagelijks onderwijs. Daarbij houden zij rekening met de verschillen die er zijn tussen de leerlingen.

Het didactisch handelen van de leraren is merendeels in orde (OP3)

We bezochten tijdens de onderzoeksdag beide kleutergroepen, samen met een observant van de school. De kwaliteit van het didactisch handelen was niet eenduidig van voldoende kwaliteit; we stelden verschillen vast per groep. We waarderen het in een totaalbeeld echter wel als voldoende.

We hebben vooral gelet op de wijze waarop de leraar de leerlingen gelegenheid geeft om tot leren te komen. Hier spelen het klassenmanagement en het werken aan rust en orde een voorwaardelijke rol. De directie en de intern begeleider hebben hiervoor aandacht en werken aan verbeteringen.

We hebben tijdens de observaties geobserveerd of er voldoende taalverwervingsactiviteiten waren waaraan de leraren met hun leerlingen werkten tijdens de lessen. Daarbij gaat het om bijvoorbeeld het sturen op interactie tussen de leerlingen onderling en interactie tussen de leraar en de leerling. Ook het creëren van spreekruimte of het uitlokken van taal waarbij de leerlingen van elkaar kunnen leren, geven ons informatie over het didactisch handelen. Deze didactiek is voor de school bekend; de schoolgids geeft dit aan als een belangrijk onderdeel van het handelen van de leraar. Toch waren er grote verschillen in wat we zagen tijdens de lesbezoeken.

Per saldo stelden we vast dat we het didactisch handelen als voldoende kunnen beoordelen omdat er in de school aandacht is voor de verschillen die er waren in de groepen en omdat er in de school daadwerkelijk wordt ingezet op de verbetering van het didactisch handelen.

De (extra) ondersteuning is geregeld in de school (OP4)

Deze standaard beoordelen we als voldoende. In de Cees Wilkeshuisschool is de (extra) ondersteuning voor de leerlingen in de groepen 1 en 2 ingebed in de zorgstructuur die schoolbreed is geborgd.

Dat houdt onder andere in dat er regelmatige gesprekken zijn tussen de intern begeleider en de leraren over de ontwikkelingen van de leerlingen. Er zijn criteria over een vroegtijdige signalering, waarbij een zorgelijke ontwikkeling bij een kleuter op tijd in beeld kan zijn. Als daarvoor reden is, vinden interventies plaats in het aanbod of in de wijze waarop de leraar de leerling begeleidt (didactiek). Deze

interventies worden geëvalueerd en leiden tot keuzes in het vervolg van het kleuteronderwijs.

De school werkt samen met diverse partners (OP6)

We hebben voldoende kwaliteit aangetroffen in de wijze waarop de school werkt aan samenwerking. Het is kenmerkend voor een Brede School, dat er samenwerking plaatsvindt in het belang van de leerlingen en het onderwijs dat zij volgen.

De school werkt in de eerste plaats actief samen met de ouders van haar leerlingen. Dat gebeurt op verschillende manieren. In de schoolgids is helder beschreven hoe het team van de school ouders wil betrekken bij de ontwikkelingen van de leerlingen en bij het onderwijs aan hun kind. De ouders met wie we spraken, zijn grotendeels tevreden over de communicatie met de school, maar niet allen herkennen zij de 'warme overdracht' als onderdeel van de communicatie over hun kind.

Een andere belangrijke partner waarmee de school samenwerkt in de Brede School, is de kinderopvangorganisatie. Een deel van de peuters stroomt in vanuit Sam&abeltje. Voor deze peuters realiseren de pedagogisch medewerkers van Sam&abeltje en de leraren een warme overdracht. Na deze overdracht kan nog altijd informatie over kinderen worden gedeeld omdat de drempels laag zijn. Er is echter geen structurele terugkoppeling vanuit de school om de kinderopvangorganisatie verder te informeren over de ontwikkelingen van het kind in de basisschool.

Voorts zijn er het samenwerkingsverband Sine Limite, waarmee een constructieve samenwerking bestaat en diverse externe partners uit het sociaal-maatschappelijk veld, zoals de gezinscoaches.

3.2. Kwaliteitszorg en ambitie in de vroegschoolse educatie

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

De school werkt met een stelsel voor de kwaliteitszorg (KA1)

We beoordelen deze standaard als voldoende. De school heeft in voldoende mate zicht op de kwaliteit die zij wil bereiken met het onderwijs in de groepen 1 en 2. Daarvoor betreft de school in ieder geval de leerresultaten van het onderwijs in de kleutergroepen.

De school is een afspiegeling van de wijk waarin zij staat, aldus de

schoolgids. Het taalbeleidsplan waar de school mee werkt, geeft onder andere aan waar de school haar doelen ziet, passend bij de kenmerken van de leerlingenpopulatie. Tegelijk zien de directie en de leraren veranderingen in de kenmerken van de instromende leerlingen. Er zijn dan ook verschillende verbeteringsprocessen in gang gezet om het onderwijs te versterken in de kleutergroepen, bijvoorbeeld door de gerichte aandacht die er is geweest voor het werken met hoeken in de kleuterklas en de verbeteringen die in het aanbod voor de kleuters zijn uitgevoerd (zie OP1). In de kwaliteitszorgsystematiek zijn deze belangrijke gegevens echter niet zichtbaar. We komen hierop terug in de onderbouwing van ons oordeel bij KA3.

Daarnaast is het samenwerkingsverband actief om het team van de school te betrekken bij een proces van gerichte zelfevaluatie. Deze zelfevaluatie maakt deel uit van het werken aan een nieuw ondersteuningsplan in de school.

Er is een voldoende kwaliteitscultuur (KA2)

De leraren van de groepen 1 en 2 werken vanuit een opdracht die schoolbreed geldt voor het onderwijs aan de Cees Wilkeshuisschool. De aanpak daarvoor gebeurt onder andere in bordsessies waarin teambrede doelen centraal staan en in het gezamenlijk werken aan de inhoudelijke voorbereidingen van de lessen.

Een ander kenmerk van een voldoende kwaliteitscultuur is het gegeven dat er in het team relevante (bij)scholing plaats vindt. Ook hier vervult het samenwerkingsverband een betekenisvolle rol voor het team.

Verantwoording en dialoog (KA3)

Ook dit deel van de kwaliteitszorg beoordelen we als voldoende. Basisschool Cees Wilkeshuis participeert in de gemeentelijke monitor die in beeld brengt wat de resultaten zijn van het vve-beleid in de gemeente Deventer. Ook is de school betrokken bij het de gemeentelijke stuurgroep waar het vve-beleid aan de orde is. In deze stuurgroep vinden de kinderopvangorganisatie, die de voorschoolse educatie organiseert, en de basisscholen, i.c. de Cees Wilkeshuisschool, elkaar.

Wel geven directie en team aan dat de dialoog die zij in het verleden voerden met elkaar over vve, meer inhoud had en leidde tot meer daadkracht. Een en ander heeft te maken, aldus alle partijen die wij spraken op de dag van ons onderzoek, met de veranderingen in het gemeentelijk beleid en de bezuinigingsronde waarover eerder in dit rapport is geschreven.

Tot slot stellen we vast dat de verantwoording over de resultaten van vve naar ouders en andere stakeholders summier is. Ook in de

schoolgids is hierover weinig te vinden.

4. Reactie van het bestuur

Hieronder geeft het bestuur een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft het bestuur aan hoe de school hiermee ten aanzien van groep 1 en 2 mee aan de slag gaat.

Uiteraard is het bestuur blij dat de inspectie heeft kunnen constateren dat de VVE-voorzieningen op de Cees Wilkeshuisschool voldoende zijn en dat het passende aanbod voor deze doelgroep zelfs als goed werd beoordeeld. De school zet al jaren sterk in om de voorwaarden van schoolsucces van meet af aan te versterken en hiervoor intensief samen te werken met de peutervoorzieningen. De opmerkingen van de inspectie geven aanleiding om de volgende zaken te verhelderen:

- de leidsters van Sam&Ko en de kleuterleerkrachten van de Cees Wilkeshuisschool overleggen structureel om b.v. thema's samen voor te bereiden;
- de peuterspeelzaal wordt geïnformeerd over de ontwikkelingen van voormalige kleuters;
- de ib-er ondersteunt ook de expertiseontwikkeling in de peutergroepen;
- bij de warme overdracht wordt met de ouders expliciet over VVE-kenmerken en –aanbod gesproken;
- de school gebruikt de Parro-app om ouders te informeren over de ontwikkeling van hun kind;
- de school werkt op dit moment met groepsplannen n.a.v. observaties uit KIJK;
- de professionals maken samen lessen en kijken veel bij elkaar voor een doorlopende verdere ontwikkeling (wat zien we bij onze kinderen wanneer we onze lessen geven).